

D ů v o d y:

Podle § 1487 obč. zák. jest do tří let uplatňovati práva zvrhnouti poslední pořízení, jinak práva ta jsou promlčena. Žalobce se sice přímo podle žalobní prosby nedomáhá zvrhnutí posledního pořízení, avšak od neplatnosti, pokud se týče bezúčinnosti sporné závěti co do tří čtvrtin pozůstalosti žalovanému odevzdané podle odevzdací listiny okresního soudu v Ř. z 24. února 1926 závisí domnělé silnější právo žalobcovo, takže předpokladem úspěchu podané žaloby podle § 823 obč. zák. jest nezbytně zvrhnutí posledního pořízení co do tří čtvrtin pozůstalosti. Z toho zřejmo, že tříletá promlčecí lhůta § 1487 obč. zák. musí platiti i pro žaloby, kterými se uplatňuje, že zůstavitel pro předcházející dědickou smlouvu nebyl více oprávněn pořídit o celé pozůstalosti (srov. Klang § 1487 B/b), jak tomu jest v tomto případě. Tato tříletá lhůta počíná se ode dne prohlášení poslední vůle (srov. rozh. čís. 10712 Sb. n. s.). Ježto v tomto případě byla poslední vůle prohlášena dne 11. prosince 1926 a žaloba byla podána až 5. září 1934, jest zažalovaný nárok, pokud se opírá o ustanovení § 823 obč. zák., promlčen podle § 1487 obč. zák. Jest proto opačný náhled mylný a nebylo příčiny zrušovati rozsudek prvního soudu, pokud žalobní nárok se opírá o ustanovení § 823 zák. (rozhodnutí čís. 10.712 Sb. n. s.), jehož se napadené usnesení dovolává, není v rozporu s tímto rozhodnutím. Na odvolacím soudu bude, by při novém svém rozhodnutí se vypořádal také s dalším právním důvodem, o nějž žalobce žalobní nárok opírá, s nímž se odvolací soud dosud nezabýval.

Čís. 15138.

Prodávatel, který z důvodu výhrady práva vlastnického vzal prodanou věc zpět, neujednav nic jiného, odstoupil tím od smlouvy a může na kupitele žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy.

Zavinění kupitelovo záleží v tom, že nedostál platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou. Jde-li o obchody podle obchodního zákona, má prodávatel nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, tudíž na náhradu rozdílu mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou věci v době vrácení.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1936, Rv II 409/34.)

Žalobkyně prodala žalovanému prádlo s výhradou práva vlastnického. Poněvadž žalovaný nezaplatil celou kupní cenu dodaného zboží, vzala je žalobkyně, uplatňujíc své vyhrazené právo vlastnické, zpět a prodala je třetímu, hledíc k jeho opotřebení za 50% původní kupní ceny. Žalobou domáhá se na žalovaném rozdílu mezi kupní cenou zboží, jakou mělo v době prodeje žalovanému, a cenou, za kterou bylo prodáno třetímu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Žalovaný nepopírá, že prodatel, jenž vzal věc prodanou s výhradou práva vlastnického zpět, má nárok na náhradu za zmenšení hodnoty věci jejím opotřebením. Z přednesu žalobkyně vysvitá, že se domáhá zaplacení rozdílu mezi kupní cenou prádla a hodnotou, kterou mělo prádlo při zpětvzetí na základě výhrady práva vlastnického, která se rovnala kupní ceně utržené prodejem prádla třetímu. I když žalobkyně tento nárok označuje jako nárok na zaplacení zbytku kupní ceny, uplatňuje tím přece v podstatě jen nárok na náhradu škody, vzniklé jí následkem odstoupení od smlouvy a vrácení prádla menší hodnoty, nikoliv smluvní nárok na zaplacení kupní ceny. Vzhledem k tomu nebylo také třeba změny žaloby. Prodátel, který prodaný předmět již odevzdal kupiteli, nemůže od smlouvy odstoupiti (čl. 354 obch. zák.). Avšak při výhradě práva vlastnického jest míti za to, že bylo mlčky ujednáno právo prodatele odstoupiti od smlouvy, je-li kupitel se svými platebními závazky v prodlení, nebylo-li právo odstupu vyloučeno. Tím, že prodátel odejme věc kupiteli, který jest se zaplacením kupní ceny v prodlení, neujednav nic jiného, vykonává toto smluvené právo k odstupu od smlouvy (rozh. čís. 12242, 12521 Sb. n. s.) a může na kupiteli žádati náhradu škody, způsobené zaviněným nesplněním kupní smlouvy (§ 921 obč. z.). Zavinění kupitele záleží v tom, že nedostál platebním závazkům, převzatým kupní smlouvou. Kupiteli náleží důkaz, že splnění platebních závazků stalo se nemožným bez jeho zavinění (§ 1298 obč. z.). Neprokáže-li to kupitel, má prodátel, jde-li o obchod podle obchodního zákona, nárok na náhradu skutečné škody a ušlého zisku (čl. 283 obch. zák.). V souzeném případě šlo o obchod na obou stranách dle čl. 273 obch. z. Jest tudíž žalobkyně, ježto žalovaný neprovedl exkulpační důkaz ve smyslu § 1298 obč. z., oprávněna požadovati jak skutečnou škodu, t. j. rozdíl mezi obecnou hodnotou (tržní cenou) prádla v době prodeje a obecnou hodnotou (tržní cenou) v době vrácení, tak i ušlý zisk, který se jeví v tom, že ujednaná kupní cena převyšovala případně obecnou hodnotu (tržní cenu). Je tudíž pro výpočet náhradního nároku žalobkyně směrodatný rozdíl mezi ujednanou kupní cenou a obecnou hodnotou (tržní cenou) prádla v době vrácení. Cena prádla v době vrácení byla tatáž jako v době jeho prodeje třetímu. Cena docílená při prodeji prádla třetímu za 50% původní kupní ceny byla přiměřená tehdejšímu stavu a jakosti prádla, tudíž odpovídala jeho obecné hodnotě (tržní ceně) v této době. Byla tudíž žalobní žádost, domáhající se rozdílu mezi touto cenou a ujednanou kupní cenou, opodstatněna. Tím, že se vrácení prádla stalo v souhlase obou stran, nepozbyla žalobkyně ještě nároku na náhradu za opotřebení vráceného prádla, když trvala vždy na tom, že jí žalovaný musí nahraditi škodu, o jejíž výši se strany nemohly dohodnouti.

Čís. 15139.

K § 79 až 81 zák. o poj. smlouvě čís. 145/34 Sb. z. a n.

Byla-li pojištěná budova po požáru znovuzřízena, jest náhradu, složenou pojistitelem na soudě podle § 1425 obč. zák. a §§ 79 až 81 zákona